

[Undervisningsministeren.]

Med Harald Jensen, som sad i Finansudvalget, hvortil Forslaget var henvist, stillede den socialdemokratiske Gruppe Forslag om, at § 6 i J. C. Christensens Forslag skulde udgaa. Denne § 6 var nemlig — det har de senere Tider vist — Forslagets farlige Punkt. Den fik til at begynde med ikke stor Betydning, jeg skal om et Øjeblik udvikle Aarsagen dertil nærmere, men den fik senere skæbnsvanger Betydning.

I denne § 6 blev det nemlig fastslaaet, at vel skulde Staten kun normalt yde disse 135 000 Kr. foruden de andre Fordele, men saa staa der:

„Behøver Teatret midlertidig pæknær Støtte, ydes det fornødne Beløb af Statskassen, og det saaledes modtagne tilbagebetales snarest muligt af Teatret.

Dette maa ikke stifte anden Gæld.“

Motivet var i og for sig rigtigt, nemlig at forhindre Teatret under denne friere Styrelsesform i at stifte privat Gæld, men det viste sig senere, at det var en meget farlig Paragraf.

Harald Jensen vendte sig i sin Ordførelse skarpt derimod. Efter at være imødegaaet af den daværende Kultusminister J. C. Christensen og Flertallets Ordfører, Jensen-Sønderup, den senere Indenrigsminister, udtalte Harald Jensen følgende den 10. Februar 1903:

„... naar man staaer overfor den Part, man vil gøre Forsøget med, skal den mærke, at det er Alvor. Det er ganske rigtigt, som den højtærede Minister udtalte, at Tillid avler Tillid, og man kan jo sige, at man viser sin Tillid ved dette. Men saa behøver man slet ikke dette Lovforslag, saa vilde jeg finde det langt klarere og naturligere, at vi vedtog en Tillidserklæring til det kongelige Teaters Direktion, hvorved vi udtalte vor Tillid til, at der vilde blive sørget for at begrænse Omkostningerne. Nej, det, der er Sjælen her i Loven, er, forekommer det mig, dette, at man sætter dem paa en vis Sum, saa at man siger: Denne Sum faa I, og den kunne I skalte og valte med, og udover dette have I ikke noget og faa ikke noget. Men naar man saa samtidig med, at man siger dette, derefter gaar hen og tilføjer:

— jeg hører endnu, skønt det er mange Aar siden, gamle Harald Jensen sige dette —

„Skulde I desuden trænge til en lille Klatskilling, saa kom bare, da forekommer det mig, at man kommer lidt bort fra det alvorlige.“

Harald Jensen og K. M. Klausen blev kun fulgt af vor den Gang lille socialdemokratiske Gruppe. Vi støttede i det hele taget Lovforslaget, og skønt vi var overstemt ved anden Behandling, da vi foreslog § 6 strøget, blev Loven enstemmigt vedtaget.

Paa dette System har vi siden levet. Loven virkede ganske godt i de første Aar, og den havde den gode Egenskab, at den var midlertidig. Den gjaldt kun for fem Aar. Det hjalp ogsaa i høj Grad til at stille Teatrets Ledelse under dette Pres: den vidste, at holdt den ikke dette, lod den sig ikke nøje med dette faste Tilskud og de andre Fordele, saa vilde der om kort Tid kunne komme en helt ny Ordning. Der opsamledes endogsaa en lille Reservecfond.

Men da Loven var udløbet i 1908, begik man den Fejl, som det saa ofte sker, at man hjalp sig med en Forlængelse, hvor det havde været rigtigt at gennemføre en Nyordning. Loven blev forlænget for tre Aar. Og i 1911 blev den yderligere forlænget — nej, den blev noget meget værre, den blev under Kultusminister Appel, i alt væsentligt, kun med smaa Revisioner, gjort permanent.

Et Medlem af dette Ting, Hr. Ove Rode, opponerede stærkt herimod og gjorde opmærksom paa de Farer, der vilde følge dermed, og at Faren ved § 6, der gik uforandret over i det Appelske Forslag af 1911, vilde stige ganske overordentligt, naar Loven blev gjort permanent. Man søgte fra Ministeriets og Flertallets Side at afværge denne Kritik noget ved at indføre en Revisionsbestemmelse, men en Bestemmelse om, at Loven skulde revideres om tre Aar, inden Udgangen af Aaret 1914, er jo noget helt andet end at gøre en Lovtidsbegrænset.

Det gik dog saa nogenlunde, indtil Krigen kom, Krigstiden og Efterkrigstiden med dens Revolution af alle Pris- og Lønforhold. Saa gik det galt. Siden 1911 har Teatret haft meget betydelige Underskud, saaledes at det faste Tilskud paa 135 000 Kr., senere i det Appelske Forslag forhøjet til 160 000 Kr., i hvert Fald til Muligheden for 160 000 Kr., blev en forsvindende Del ved Siden af det faktiske Tilskud, der støttede sig til § 6, som oprindeligt kun tog Sigte paa en midlertidig Forstrækning i en snæver Vending, i Sommeren, hvor ingen Billetter bliver solgt, og hvor Teatret derfor kunde mangle Driftskapital.

Gennem denne Sprække i § 6 rislede der efterhaanden Million paa Million fra Stats-